

שבועות

מאמר ראשון

עיצומו של יום

לעולם ה' דברך נצב בשמים

צוחקים ממנו, קטנות כאלו אתה מבקש מהמלך, הרי בהיותך כאן ביכולתך לבקש שהמלך יעשיר אותך עושר רב ותגאל לגמרי מעניותך, ומה הנך מבקש פת לחם גרידא. עד"ז ביום מתן תורה שהוא יום חתונתו, הבקשה צריכה להיות והשיאנו ה' אלקינו את ברכת מועדיך, את הברכה של חג השבועות, שהיא והקרבתם מנחה חדשה לה', מנחה של התחדשות, שיתחדש לאדם אחר לחלוטין. וגם אם לא קיים את קבלת התורה של השנה הקודמת, שתהי' קבלת התורה החדשה בבחי' ביום חתונתו, כמאחז"ל (ברכות נו.) עה"כ תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, אל תקרי מורשה אלא מאורשה, והיינו שהתורה"ק צריכה להיות אצל יהודי בבחי' אירוסין ונשואין.

עוד ה' בגילויים הגדולים של מעמד קבלת התורה כדאיתא במדרש (שמו"ר לב ועוד) שישראל נתעלו אז עד לבחי' מלאכים, כמד"כ (תהלים פב) אני אמרתי א' אתם ובני עליזון כלכם. והרה"ק ר' ברוך ממז'בוז' זי"ע אמר על מאחז"ל (שבת פח:), שכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה חזרו ישראל לאחוריהן י"ב מיל, מגודל הפחד בשומעם מפי הגבורה, והיו מלאכי השרת מדין אותם, שנאמר מלאכי צבאות יודון ידודן, אל תקרי ידודן אלא ידודן. שצעק הר"ב איך העיזו מלאכי השרת להתקרב אל הגופים הקדושים של ישראל, כפי שהיו כמתן תורה. ואח"כ השיב על כך, ידודן הוא מלשון דד, והיינו שכל יניקת המלאכים היא מהעבודה של ישראל, וכאשר פרחה נשמתן של ישראל נעצר כל השפע בעולמות העליונים, והיו המלאכים מוכרחים להחזיר את ישראל למקומם. שיש ללמוד מהשאלה והתשובה הזו

איתא בספיה"ק דכשם שהתורה הק' היא נצחית, כך קבלת התורה היא נצחית, שבכל שנה ושנה יש ביום הזה קבלת התורה מחודשת. וזה שאנו אומרים בתפלה ובקידוש זמן מתן תורתנו, אין פירושו שנקבע כעין זכר ליום שבו נתן לנו הקב"ה את התורה בעבר, אלא בכל שנה ושנה החג הק' הזה הוא זמן מתן תורתנו האידנא, וכו' יורדים ההארות של קבלת התורה. ולכן אע"פ שבצאת ישראל ממצרים ה' יום מתן תורה בז' סיון, (עי' במג"א סי' תצד), מ"מ מיקרי יום ו' בסיון זמן מתן תורתנו, כי אין הכוונה על היום שניתנה בו אז התורה, אלא לזמן בו מתחדשת בכל שנה נתנית התורה לפי הדור השנה והנפש, וכדאיתא מהאריז"ל עה"פ (שמות יט) משה ידבר והאלקים יעננו בקול, משה דבר לא כתיב אלא משה ידבר וגו', רמז להתחדשות קבלת התורה שבכל שנה.

וכשם שיורדת ביום זה ההארה של עצם מתן תורה, כך יורדים גם כל הגילויים שהיו בקבלת התורה, הקולות והברקים ושאר עניני קבה"ת שהם כולם נצחיים, וכמקובל שבעת שהבעש"ט הק' למד תורה עם תלמידיו, היו שומעים קודם לכן את הקולות והברקים שהיו בקבלת התורה. ולפ"ז גם הבחי' שדרשו חז"ל, שלהי תענית, עה"פ צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו, זה מתן תורה, וכן במדרש (שהש"ר ג, ב) ביום חתונתו זה סיני, גם בכל שנה ושנה קיים ביום הק' הזה חג השבועות, בבחי' יום חתונתו. והנה ביום חתונתו יש גם בבחי' ויתן משאת כיד המלך (אסתר ב), שביום חתונתו נתן המלך מתנות בלי גבול. אמנם יש עני שהשגותיו קטנות מאד, ואחרי שמתאמץ ונדחק להכנס פנימה להיכל המלך, כל בקשתו היא על פת לחם להחיות נפשו הרעבה, וכל באי היכל המלך

דהיינו לראות את כח הפועל בנפעל, ושכל הכריאה נכיר ונראה את בורא כל העולמים נגד עינינו תמיד, אשר זו מעין הבחי' של אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, ושיקויים בנו כמאמר הרה"ק מרוז"ן זי"ע, רבש"ע מוחלני לך עוה"ז מוחלני לך עוה"ב ובלבד שתאיר את העינים שלא להתהלך כבהמות עלי אדמות. דאם אינו רואה מי ברא כל אלה, שיש דברים המסתירים בעדו שלא יראה, הרי הוא בבחי' סומא החשוב כמת (נדרים סד:). ואיתא בספה"ק דברת שלמה (פ' בחוקותי) שבא אליו אחד מאנשיו והתאונן שרוצה מאד לעבוד את השי"ת אך הוא טרוד ביותר בעסקיו, ובגלל זה רחוק הוא מהבורא ית"ש, והשיבו, הנה הקב"ה הוא הרי אין סוף, וכל העולמות כגרגיר חרדל כנגדו ית', ואיך אפשר שמעט עיני עוה"ז שהם שטות והבל יסתירו בעדך את הבורא הגדול והנורא.

ויומא קגרים, היום הזה בו יורדים כאמור הגילויים של קבה"ת, וכל יהודי צריך למצוא בנפשו ולהרגיש בכל מהותו לפי ערכו, בחי' אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, ולזכות לבחי' והקרבתם מנחה חדשה לה'. וביום חתונתו מבקש איש יהודי מהשי"ת דבר אחד, שלא יהי' עני וסומא, ושיצא ממאסר הצמצום שהוא כלוא בו, אשר כל דבר פעוט מסתיר בעדו את אור האלקות, ויזכה גם הוא מהארת האי יומא לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו.

באיזו דרגה גבוהה היו ישראל בעת קבלת התורה. וכדאיתא, שכבר הי' ראוי להיות אז התיקון הגמור. וכמ"כ הי' בקבה"ת שנפתחו כל ז' הרקיעים וכל התהומות וראו הכל שאין עוד מלבדו, כמו שאמרו חז"ל (מובא ברש"י דברים ד) עה"פ אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו. ומכיון שבכל שנה ושנה חוזרים ומתגלים כל הגילויים שהיו בעת קבה"ת, הרי בודאי סגולת היום הזה להגיע לאתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, שזו המדרגה הגדולה ביותר אצל יהודי, וכדאיתא (דב"ר יא, ח) שמשרע"ה ביום פטירתו אמר רבונו של עולם דבר אחד אני מבקש ממך שיבקעו כל השערים שבשמים ותהומות ויראו שאין זולתך. וכמו שאמר פ"א מרן הק' מקוברין זי"ע, שבכל הימים הנוראים ביקש רק דבר אחד, שיפתחו כל ז' הרקיעים ויראו הכל שאין עוד מלבדו. וכידוע הסיפור מהרה"ק מברדיטשוב זי"ע שפ"א הרעיש עולמות בתפלתו בחג הזה, ועד שצעק אבא רחימאי התראה אלינו כמו שנגלית לאבותינו בהר סיני, והמשיך בתפלתו במדרגות עילאיות כלפיד אש עד שצעק בקול אנו רואים א' חיים, והיו לו אז גילויים נוראים ונשגבים אשר לאו כל מוחא סביל דא.

ואם כי עשיקי אנן ובחשוכא שרינן, הרי גם לפי ערכנו שייך ענין זה של אתה הראת לדעת, וכמאה"כ (ישעי' מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה,

חג העצרת

בואו ונשמח אני ואתם, וכן הוא גם בשבועות, כי ענין אחד הוא לב' הימים המקודשים ביותר מכל ימות השנה שהם בבחי' יחוד הגמור, שהקב"ה מתייחד עם ישראל, שזו הדרגה הגבוהה ביותר בקדושת המועדים, וכדאיתא בבית אברהם שפסח הוא בחי' אירוסין, ובין פסח ועצרת היו הקב"ה וישראל בבחי' ארוס וארוסה, ובשבועות הוא בחי' נשואין, וכאמור שיום מתן תורה הוא יום חתונתו, שזה ענין כפה עליהם הר כגיגית בחי' חופה, והיינו שבהם היא בחי' דביקות גמורה שיהודי מתדבק אליו ית' ומתבטל בכל מהותו וישותו להשי"ת. וז"ש בעבודת ישראל על מאחז"ל (תענית ז): גדול יום גשמים כיום שניתנה בו תורה לישראל, יום הגשמים מרמו לשמיני עצרת אשר

ב' ימים טובים נקראין בשם עצרת, האחד שמיני עצרת כדכתיב וביום השמיני עצרת תהי' לכם, והשני חג השבועות שנקרא ג"כ עצרת, כדמצינו בל' חז"ל (ר"ה טז). בעצרת נדונין על פירות האילן, וכן תירגם אונקלוס בשבועותיכם (כמדבר כח) בעצרתיכון (ועי' רמב"ן ויקרא כג: לו, דברים נפלאים מ"ש בזה). והנה הרה"ק ר"ש מניקלשבורג זי"ע אמר עה"פ ואותי יום יום ידרושון וגו' דקאי על ב' השבתות שנהגו לדרוש בהן שבת הגדול ושבת שובה, וכמ"כ י"ל דקאי על ב' ימים טובים הללו הנקראים עצרת, שבהם אותי ידרושון, אותי דייקא, וכמו שיבואר. דהנה לשון עצרת הוא ע"ד שפי' חז"ל בשמיני עצרת (עי' רמב"ן שם), שהקב"ה אומר לישראל היו עצורים אתי, בחי'